FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. F. MANCINI FREMSAT DEN 30. MAJ 1984 [1]

Høje Domstol.

1. Domstolen har under en retstvist vedrørende udbetaling af børnetilskud i henhold til den franske lovgivning fået forelagt et spørgsmål om fortolkningen af EØF-traktatens artikel 48 og Rådets forordning nr. 1408 af 14. juni 1971 om de sociale sikringsordninger for vandrende arbejdstagere. Jeg skal straks bemærke, at i henhold til artiklerne L 511 og L 524 i den franske sociale sikringslov tilkommer disse ydelser enhver person, der er bosat i Frankrig, og som forsørger to eller flere børn, der også er bosat i Frankrig. Det fremgår endvidere af gennemførelsesbestemmelserne til disse bestemmelser, at et barn, der gennemfører sin uddannelse i udlandet, under særlige omstændigheder kan betragtes som bosat i Frankrig med hensyn til betalingen af børnetilskud.

Richard Meade, der er amerikansk statsborger, har siden 1973 været bosat i Paris — hvor han driver virksomhed som advokat — sammen med sin kone og to børn, der alle tre har engelsk statsborgerskab. I 1977 tog det ældste af børnene til Storbritannien for at gennemføre sin skolegang dér på Radley College, Abingdon. I 1980 blev den kompetente institution (Caisse d'allocations familiales de la région parisienne) opmærksom på, at de i henhold til den franske lovgivning gældende betingelser for udbetaling af tilskud (at barnet er bosat i Frankrig) ikke længere var opfyldt, og at de omstændigheder, hvorunder barnet anses for at have bopæl i Frankrig, heller ikke forelå; institutionen standsede derfor udbetalingen af børnetilskuddene og anmodede ægtefællerne Meade om at tilbagebetale et beløb på ca. 6 436 FF, som de uretmæssigt havde modtaget i perioden marts 1978 til juni 1980.

Da beløbet ikke blev tilbagebetalt til Caisse d'allocations, indstævnede denne ægtefællerne Meade for Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole de Paris med påstand om tilbagebetaling af børnetilskuddene. Ægtefællerne Meade gjorde gældende, at afslaget på udbetaling af disse ydelser i tilfælde af, at et barn gennemfører sin skoleuddannelse eller sin faglige uddannelse i udlandet, lægger hindringer i vejen for den frie bevægelighed for personer og derfor er i strid med EØF-traktatens artikel 48.

Ved en foreløbig beslutning af 3. juni 1983 bestemte Commission de première instance, at sagen skulle udsættes og følgende spørgsmål i henhold til EØF-traktatens artikel 177 forelægges Domstolen til præjudiciel afgørelse: »Er artikel 48 i traktaten om Det europæiske økonomiske Fællesskab til hinder for, at Caisse d'allocations familiales kan kræve familieydelser, der er udbetalt til forældre til et barn med engelsk statsborgerskab, tilbagebetalt med den begrundelse, at barnet er under uddannelse i England, og med samme begrundelse standse udbetalingen af disse ydelser?«

2. Indledningsvis bemærkes, at det fremgår, at den forelæggende ret anmoder Domstolen om at fastslå, om en konkret afgørelse, der er truffet af en offentlig fransk institution, er forenelig

1 — Oversat fra italiensk.

med fællesskabsretten. En sådan afgørelse kan Domstolen imidlertid ikke træffe i henhold til den i artikel 177 fastlagte kompetence. Dog kan Domstolen efter fast praksis ved hjælp af spørgsmålet samt under hensyn til de af den nationale ret givne oplysninger udlede, hvilket fortolkningsproblem vedrørende fællesskabsretten, der ligger til grund for spørgsmålet. I nærværende sag fremgår det af rettens ordvalg og af de bemærkninger, den har fremsat, at den i virkeligheden ønsker oplysning om rækkevidden i personel og materiel henseende af de grundlæggende retsprincipper vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed (EØF-traktatens artikel 48 ff.) samt om forordningen om vandrende arbejdstageres sociale sikring.

Jeg begynder med artikel 48. Princippet om den frie bevægelighed, som fastslås i denne bestemmelse, gælder udelukkende til fordel for »medlemsstaternes arbejdstagere«. Det er velkendt, hvad dette begreb dækker. Den gentagne henvisning til begrebet *beskæftigelse*, der anvendes i artiklerne 48-51 vedrørende den persongruppe, princippet gælder for, samt det forhold, at traktaten indeholder andre, særskilte bestemmelser om den frie bevægelighed for personer, der udøver selvstændig virksomhed, viser med al ønskelig tydelighed, at artikel 48 udelukkende omhandler personer, der udfører lønnet arbejde. Det er indlysende, at personer under uddannelse, der ikke udøver nogen erhvervsmæssig virksomhed, ikke hører til denne gruppe (jfr. dom af 1. 12. 1977 i sag 66/77, Kuyken, Sml. 1977, s. 2311). Retten til fri bevægelighed kan i det højeste gavne de uddannelsessøgende, når disse er modtagere af en tjenesteydelse.

Det bemærkes endvidere, at de i artikel 48 omhandlede arbejdstagere skal være statsborgere i medlemsstaterne. Dette fremgår af bestemmelsen selv. Det er under alle omstændigheder utvivlsomt, at koncipisterne af Paris- og Rom-traktaterne tilsigtede at forebeholde den frie bevægelighed for statsborgere i medlemsstaterne, jfr. artikel 69 i EKSF-traktaten og artikel 96 i Euratom-traktaten, som udtrykkeligt fastslår dette.

3. Det fremgår af det anførte, at artikel 48 hverken finder anvendelse på en statsborger fra et tredjeland eller på en studerende. Den retssag, der verserer ved den forelæggende ret, angår imidlertid sociale ydelser. Domstolen må derfor også tage stilling til forordning nr. 1408/71, der regulerer ordningen vedrørende vandrende arbejdstageres sociale sikring.

Den nævnte forordning, der er vedtaget med henblik på gennemførelsen af EØF-traktatens artikel 51, anvender et videre begreb for den personkreds, der er berettiget til ydelser i henhold til fællesskabsbestemmelserne, end det der finder anvendelse i forbindelse med arbejdskraftens frie bevægelighed. Forordningen omfatter nemlig enhver, der er dækket af en forsikring (tvungen, fakultativ eller frivillig) i en medlemsstat, forudsat at den kan betragtes som led i en social sikringsordning, der er indført til fordel for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende (artikel 1). Der skal dog være tale om statsborgere i medlemsstaterne (hermed sidestilles flygtninge og statsløse, der er bosat i en medlemsstat) eller om disses familiemedlemmer eller efterladte (artikel 2). Også her falder statsborgere fra tredjelande og uddannelsessøgende som sådanne derfor uden for fællesskabsbestemmelsernes anvendelsesområde, — medmindre, naturligvis, den uddannelsessøgende i henhold til de nationale bestemmelser anses som

arbejdstager for så vidt angår udbetalingen af ydelser, der omfattes af forordning nr. 1408/71.

4. Under den mundtlige forhandling fremkom Richard Meade med visse nærmere oplysninger om sin kones erhvervsmæssige stilling. Ifølge det anførte arbejdede hun fra 1974-1977 som sekretær på Meade's advokatkontor, dog uden at få løn; senere har hun mod vederlag deltaget i ledelsen af forskellige selskaber. Efter Meade's opfattelse burde den franske sociale sikringsinstitution derfor have udbetalt børnetilskud til hans hustru i henhold til fællesskabsbestemmelserne.

Som bekendt kan Domstolen ikke under sager i henhold til artikel 177 tage stilling til faktum i hovedsagen. Efterprøvelsen af de anførte faktiske omstændigheder falder således uden for Domstolens kompetence og påhviler den nationale domstol. Det tilkommer denne at fastslå, om fru Meade var omfattet af begrebet arbejdstager i henhold til forordning nr. 1408/71's artikel 1 på det tidspunkt, da sagens faktiske begivenheder udspillede sig, samt om hun herefter i henhold til samme forordnings artikel 73, stk. 2, var berettiget til børnetilskud for et barn, der var bosat i en anden medlemsstat.

5. På grundlag af disse enkle bemærkninger, der næppe er omtvistet, foreslår jeg, at Domstolen besvarer det spørgsmål, som Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole de Paris har forelagt ved foreløbig beslutning, afsagt den 3. juni 1983, under hovedsagen Caisse d'allocations familiales de la région parisienne mod ægtefællerne Meade, således:

EØF-traktatens artikler 48 ff. skal fortolkes således, at retten til at bevæge sig frit kun gælder for lønmodtagere, der er statsborgere i medlemsstaterne. Kun for sociale ydelsers vedkommende finder artikel 2 i forordning nr. 1408/71 også anvendelse på statsløse og flygtninge, der er bosat i en medlemsstat.